

Posudek školitele na práci

## Etruské helenistické skalné hrobky so zdobenými fasádami,

kterou přeložila

Tatiana Votroubeková

Ústav pro Klasickou archeologii FFUK, 2023/2024

Tatiana Votroubeková vystudovala klasickou archeologii na tomto ústavu. Během studijního pobytu v Itálii se seznámila se dvěma tématy, která na příštích několik let předurčila její badatelské směřování – skalními hrobkami vnitřní Etrurie a 3D dokumentačními postupy. Jedinečná syntéza těchto dvou témat dala vzniknout skvělé diplomové práci, obhájené roku 2015, ve které autorka provedla rekonstrukci jedné z těchto pohřebních památek – tomba della Sirena, Sovana – na základě 3D modelu, který sama pořídila a zpracovala.

Přirozeně tak vzniknul nápad takto osvědčený postup rozšířit na další materiál a v rámci doktorského studia, na které Táňa obratem nastoupila, zpracovat stejným způsobem i další podobné hrobky v téže oblasti. Práce měla stát v první řadě na dokumentační metodice, architektonické a tím spíše ikonografické zhodnocení mělo být zajisté přítomno, mělo být ale spíše složkami než hlavní náplní. Proti takto – možná naivně (mnou) – naplánovanému projektu se bohužel postavily okolnosti administrativní: místně příslušná oddělení soprintendenzy nevydala povolení k dokumentaci ani po opakovaných žádostech a urgencích kandidátských i mých (ve skutečnosti na žádnou z nich nikdy žádným způsobem nereagovala).

Během marného čekání se samozřejmě kandidátka věnovala dalším aktivitám s tématem souvisejícím blíže nebo vzdáleněji – presentovala výsledky svojí diplomové práce a některé dílčí aktivity související s disertací na mezinárodních konferencích, zapojila se do činnosti expedice v Uzbekistánu, kam zavedla od té doby užívanou dokumentaci terénních situací formou 3D modelů, sbírala bibliografii pro teoretickou část práce. Bylo jistě chybou mne, coby školitele, že jsme neměli připraven plán B, že jsem aktivněji nevstupoval do fáze bibliografických rešerší, že jsem důsledněji nevyžadoval aktivitu...

Definitivní resignace na původní téma a tím vynucené rozhodnutí věnovat se čistě bibliografické syntéze totiž přišly v době, kdy praktické okolnosti (mezi nimi zaměstnání na záchranném oddělení Archeologického ústavu Slovenské akademie věd a nakonec dva roky covidové nejistoty) drasticky omezil Táňiny možnosti vydávat se do Itálie a literaturu doplňovat. V konečném psaní práce tak byla omezena na literaturu nashromážděnou do té doby a dostupnou online.

Vlastní práce na disertaci pak byla příběhem usilovné snahy o dokončení, a to i za cenu vzdání se pracovní posice na Archeologickém ústavu, kvůli které nebylo možné se práci plně věnovat. Jako školitel bych byl ocenil, kdyby tato fáze probíhala více v součinnosti se mnou. Jednotlivé kapitoly rukopisu jsem sice měl možnost (jednou) vidět a okomentovat, jakým způsobem byly moje komentáře zapracovány, jsem ale zjistil až z odevzdané finální verze. Je třeba uznat, oproti původnímu textu dokázala autorka provést úpravy místy velmi rozsáhlé včetně zásahu do celkové struktury textu.

Výsledná práce samozřejmě není dokonalá, jak lze asi vytušit už z vylíčené geneze jejího vzniku. Její nepochybná hodnota spočívá v syntéze a systematisaci veškerých dostupných dat k dané problematice, podobně „akumulativním“ způsobem se ale autorka snaží řešit i kontextualisaci a zhodnocení jednotlivých architektonických prvků, k nimž shromažďuje řadu analogií z Etrurie, Itálie a širšího Středomoří, ne vždy je ale jasno nebo jednoznačně vyargumentováno, jakým způsobem se dané analogie ke studovanému prvku vztahují a o jakých inspiračních / kulturních procesech tudíž vypovídají. Pokrytí jednotlivých prvků není zcela vyvážené a především jsou relativně mělké diskuse, které by měly vše zasadit do širšího kulturně historického kontextu – zde se samozřejmě odráží změna směřování práce a nedostatečná bibliografická výbava k této složce práce, která má v její konečné podobě výrazně významnější roli, než tomu původně mělo být. Často tak nezbyvá než konstatovat podobnost motivů s jinými souboými památkami, případně je zasadit do předchozí umělecké tradice. To samozřejmě není samo o sobě dostačujícím argumentem pro jednoznačné konstatování například původu daného motivu v lokální tradici či ve vnější inspiraci, je to ale velmi výrazný příspěvek k této diskusi a tato metodika je v průběhu celé práce přinejmenším sledována konsistentně. Je navíc otázkou, kterým směrem rozbor dále vést – dále rozšiřovat okruh analogií by bylo prací do jisté míry nekonečnou a ne nezbytně plodnou, zajisté by byl naopak značný prostor k prohloubení práce z hlediska studia vlastní ikonografie a hlubšího významu zobrazení, zde bychom ale záhy narazili na obtíž s prokazatelností závěrů v etruském prostředí, o jehož duchovní kultuře jsme informováni právě pouze výtvarnými památkami a v němž můžeme předpokládat významné kulturní a ideologické odlišnosti od nám známého prostředí řecko-římského (jakkoliv by s tímto názorem asi učení etruskologové nebyli ochotni souhlasit).

Závěrem tedy i přes tyto výtky práci postupuji k rukám oponentů i komise, věřím, že si práce zaslouží být předmětem obhajoby a předběžně ji klasifikuji jako „prospěla“.



jan kysela